

Nezakonit uboj volkov poraja vprašanja o upravljanju vrste v Sloveniji

Uslužbenec Zavoda za gozdove Slovenije je bil sredi marca obveščen o najdbi dveh trupel volkov na območju občine Ribnica. Po ogledu je v skladu z Navodili za ukrepanje v primeru suma nezakonite usmrtitve prostoživeče živali potrdil, da gre za sum na krivolov in je o tem obvestil Policijo, ki vodi postopek. Za kaznivo dejanje nezakonitega odvzema, poškodovanja ali usmrtitve zavarovane živalske vrste je zagrožena kazen do pet let zapor.

Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) ostro obsoja vsak nezakonit odvoz zavarovanih vrst, kot je volk, iz narave in se zavzema za urejeno, zakonito in aktivno upravljanje populacij velikih zveri. Aktivno upravljanje na eni strani pomeni učinkovito varovanje človekovega premoženja z ustreznimi zaščitnimi ukrepi in na drugi strani odvoz posameznih volkov, ki se naučijo pre-

magovati ustrezno vzdrževana zaščitna sredstva, ali pa se preveč približujejo človeku, ker izgubijo strah pred njim.

Za uspešno izvedbo aktivnega upravljanja je ključno hitro ukrepanje, bodisi z varovalnimi interventnimi ukrepi bodisi z izdajanjem odločb za odstrel, za kar je pristojno Ministrstvo za naravne vire in prostor. Ti postopki so nemalokrat zelo dolgotrajni, zato je toleranca lokalnih prebivalcev velikokrat na preizkušnji. Dejstvo je, da imajo velike zveri v naravi nenadomestljivo vlogo, res pa je tudi, da lahko povzročajo konflikte z ljudmi in dejavnostmi, ki jih človek izvaja v prostoru (npr. živinoreja, čebelarstvo). Zavod za gozdove Slovenije že vrsto let išče najboljše rešitve za preprečevanje napadov zveri na domače živali. Kot najbolj učinkovite so se pokazale visoke elektro-

Slika 1: Dva nezakonito ubita volka na Ribniškem. (foto: M. Bartol)

mreže, predvsem v kombinaciji s pastirskimi psi. Strokovnjaki se zavedajo, da ni ene univerzalne rešitve za vse, zato iščejo nove možnosti varovanja. Ko so le-te izčrpane, ZGS zagovarja hitro izdajanje odločb za odstrel, da se prepreči nadaljnja škoda ali približevanje volka človeku.

Pogoje za odstrel volka določa tako mednarodna kot slovenska zakonodaja. Ministrstvo za naravne vire in prostor je leta 2020 sprejelo Smernico za dokazovanje pogojev za odvzem volka iz narave z odstrelom, ki je javno dostopna na spletni strani ministrstva. Glede na smernico je odstrel volka pri nas upravičen, če z odstrelom preprečujemo prenos pasjih genov v volčjo populacijo (odstrel križancev med volkom in domačim psom), če volkovi ogrožajo zdravje in varnost ljudi, in če volkovi povzročajo večjo gospodarsko škodo. Smernica glede slednjega pravi, da lahko nastanek resne škode opredelimo, ko se na območju določenega volčjega tropa v obdobju 3 mesecev pojavijo 3 napadi volkov na večje pašne živali ali 9 napadov volkov na drobnico. Izčrpane morajo biti tudi vse druge racionalne možnosti, kar v primeru preprečevanja škode na pašnih živalih pomeni ustrezno zaščito le-teh. Pomembno je, da ministrstvo odločbe za odstrel po izpolnitvi pogojev izdaja hitro, in dosledno spoštuje sprejeto smernico, saj bo le tako odvzem volka pripomogel k zmanjšanju škod.

ZGS zagovarja tako izvajanje preventivnih ukrepov podprtih s strani države, kot poseganja z odstrelom v populacije rjavega medveda in volka na podlagi izdanih dovoljenj in pod strogo nadzorovanimi pogoji. Le tako bomo lahko dolgoročno zagotovili sobivanje ljudi in velikih zveri v istem prostoru.

Slovenija je ena izmed redkih držav v EU, ki ima ohranjene vse tri vrste velikih zveri (rjavi medved, volk in ris). A v resnici nimamo velikih strnjenih gozdnih kompleksov, ki bi zagotavljali »samostojni« življenjski prostor za velike zveri, zato so konflikti z njimi neizogibni. Populaciji volka in medveda v Sloveniji naraščata in za dolgoročno ohranjanje vrst je ključno, da ju ljudje sprejemajo v naravnem okolju. Volkovi imajo razvit sistem samoregulacije, ki preprečuje, da bi se na določenem območju prenamnožili. Vsak trop volkov tako živi na svojem teritoriju, ki ga brani pred sosednjimi tropi in v Sloveniji v povprečju obsega 400 km² (40.000 ha). Rast številčnosti volkov v Sloveniji je bila tako v preteklih letih predvsem posledica prostorskega širjenja populacije proti severu in severozahodu Slovenije.

ZGS podpira prizadevanja za optimizacijo postopka za poseg v populaciji volka in medveda z odstrelom, ki glede na njuno ugodno stanje, vključuje tudi zmanjšanje stopnje zavarovanja glede na Habitatno direktivo.

Zadnje ocene številčnosti volka imamo za sezono 2020/21, ko je bila številčnost volka v Sloveniji ocenjena na 120 volkov. Potrjenih je bilo 12 različnih volčjih tropov, od katerih je 10 v južni Sloveniji (Kočevska, Notranjska, Primorska, Nanos s Hrušico), dva pa sta na Gorenjskem (Pokljuka in Jelovica). Nova ocena številčnosti volka bo pripravljena proti koncu leta 2023.

Miha MARENČE